

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Pars Prima. De Ivrisdictione Et Foro Competenti. Pars Secunda. De Præeinentiis & Præcedentiis

**Luca, Giovanni Battista de
Coloniae Agrippinae, 1691**

Disc. LXV. Materan. Censuram. Judex laicus carcerando clericum vel Ecclesiasticum de ordine, & mandato Magistratus etiam laici superioris, asserentis ita demandare ex commissone & consensu judicis, ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74087](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74087)

DISC. LXIV.

UM per Curiam Sæcularem Opidi Propezyani carceratus esset tanquam laicus quidam clericus originarius & incola ejusdem loci, in quo Abbas tanquam inferior Prælati est de facto in possessione jurisdictionis quasi Episcopalis cum territorio separato & Nullius, licet sub lite, de qua *dec. 285. cum duobus sequen. par. 8. rec.* dictique Abbatis seu Cardinalis Commendatarii Vicarius, prævia justificatione clericatus in ejus Tribunali, mandasset judici laico d. c. clericum remissionem, iudex autem prætenderet sibi exhiberi debere bullas clericatus ad formam ritus *65. M. Cur. Vicarie Neapolis*, juxta munerationem *Petræ* in eorundem rituum commentariis; Idcirco Cardinalis prædictus in Urbe residens, atque prudenter curans benevolè veritatem inquirere, neque de facili ad censuras devenire, meum pro veritate consilium petiit.

Respondi vix per absentem longævo interstitio annorum 25. ab illorum Tribunalium praxi, primo juvenutis flore aequaliter apprehensa, adæquatatum tumque consilium dari posse, Pro meo tamen iudicio parùm probabilem videri hujusmodi inferiorum iudicum prætensionem, Distinguendo siquidem punctum in duas inspectiones, unam in puris terminis juris communis, alteram verò in terminis juris consuetudinarii dicto ritu resultantis.

Quatenus pertinet ad primam, textus est expressus ² *in cap. si iudex laicus de sentent. excommunic. in 6.* disponens clericatus cognitionem, non ad iudicem laicum, sed ad Ecclesiasticum pertinere, atque firmant scribentes communiter, de quibus *Farinacc. quest. 8. num. 33. Carol. de Grass. de effect. clericatus effect. pr. num. 1252. Sperell. dec. 17. num. 10. cum seq.* & admittunt *Franch. dec. 189. nu. 6. & dec. 329. num. 4. & 9.* alique Regnicolæ communiter de dicto ritu loquentes dum idem ritus in finalibus verbis expressè id admittit.

Et quamvis *Bald. in l. si qua per calumniam num. 3. 4. Cod. de Episc. & Clericis* dicat per clericum carceratum ostendi posse litteras clericatus, ad effectum obtinendi remissionem ad suum iudicem Ecclesiasticum, eo quia hæc dicitur summaria cognitio de facto potius quam de jure, & ad propriam instructionem, ut advertit *Franch. dicta dec. 189. n. 1. & 239. nu. 9.* Attamen id procedit ad effectum potestatis, ut scilicet clerico ostendente litteras sui clericatus non prohibeatur iudex laicus eas recipere absque incurfu censurarum & pœnarum, quibus aliàs subjacent iudices laici se ingerentes in cognitione causarum Ecclesiasticarum & spiritualium, Et hoc est quod dicit *Bald.* cum quo in proposito cæteri pertranseunt, Nemo autem firmate attentat in puncto juris communis, quod recurrente clerico carcerato per laicum ad suum iudicem Ecclesiasticum, istoque, prævia justificatione clericatus coram eo facta, demandante sub censuris & pœnis sui subditi remissionem, licitum sit laico tale præceptum spernere, atque fidem non præstando Ecclesiastico, ad quem spectat clericatus cognitio, de illa jam sequitur velle in ea se ingerere, undè quoad hanc primam inspectionem, credendam eam esse planam, nullaque disputatione dignam.

Quoverò ad alteram prædicti ritus seu juris consuetudinarii inspectionem, relinquendo integram lo-

cum veritati super ejus validitate & subsistentia, præsupposita tamen ejus praxi & observantia in ipsa *M. 4. Curia Vicariæ*, de qua testatur etiam *Franch. dec. 89. n. primo & 249. n. 4.* Adhuc improbabilem credebam aliorum inferiorum iudicum & Tribunalium prætensionem, quoniam cum contineat jus consuetudinarium, absque dubio exorbitans & juris communis correctorium, idè tolerabile, quia fortè pro eo magno Tribunali, ex non improbabili causa, per Summos Pontifices antiquis temporibus in ea Civitate vel Regno frequenter motam trahentes id concedit potuit, Attamen trahi non debet ad alios iudices, ex receptissima conclusione, quod consuetudo attendenda solum est in suo speciali & individuo casu, non autem extendenda est de casu ad casum, seu de loco ad locum, vel de persona ad personam juxta *conf. 239. Oltradi. passim receptum, ut per Gregor. & Aden. dec. 45. & 162. Buratt. & add. dec. 373. 297. 370. & 895. & plenè in Majoricani. Canonicius 27. Martii 1656. & 25. Junii 1657. coram Melrio & 24. Januarii 1658. coram Cervo. quarum secunda & tertia sunt impressæ post Zuff. de legitim. process. dec. 34. & 37.*

Potissimè stante diversitatis ratione, qua concurrente, tam in jure consuetudinario quam statuario, apud omnes absolutum est prohibitam esse extensionem, de qua solum disputari solet, quando ejus identitas ita exigat; In dicto enim Tribunali, tanquam Curia Regiæ, atque ob ejus magnam amplitudinem, & multitudinem causarum ad eam populatæ Civitatis in prima instantia, totiusque Regni in casu appellationis, & recursuum, si non laudabilis, saltem tolerabilis, si vè ex honesta ratione excusabilis videtur dicta praxis, ob fraudes, quæ aliàs in hac materia fieri possent, & quæ hujusmodi exorbitanti ritu non obstante, adhuc de facto frequenter fiunt, Quæ ratio adaptabilis non est inferioribus Tribunalibus etiam Collegialibus, ut sunt Regiæ Audientiæ, quæ de facto, sed malè hujusmodi facultatem sibi usurpare solent, Multò igitur magis in hujusmodi iudicibus pedaneis, & inferioribus, quorum respectu, mihi videbatur casus indubitatus; Protestando tamen super præmissis respondere discursivè tantum utpotè in materia, à cujus praxi ramdiu eram alienus.

MATERANEN,
CENSURARUM

P R O

OFFICIALIBUS REGIÆ AU-
DIENTIÆ BASILICATÆ

C U M

PROMOTORE FISCALI CURIÆ
ARCHIEPISCOPALIS
MATERÆ.

*Casus disputatus in Sac. Congregatione
Immunitatis, & resolutus
ut infra.*

Judex laicus carcerando clericum vel
Ecclesiasticum de ordine, & mandato
Magi-

Magistratus etiam laici superioris, afferentis ita demandare ex commissione & consensu iudicis seu superioris Ecclesiastici, An dicatur violare Ecclesiasticam immunitatem, & jurisdictionem, ita ut incurrat necnè in censuras.

SVM MARIVM.

- 1 **F**Acti series.
- 2 *Resolutio Sacrae Congregationis.*
- 3 *An iudex laicus carcerando clericum de ordine sui superioris & majoris Magistratus excusetur.*
- 4 *Laicus tenetur impartiri brachium iudici Ecclesiastico.*
- 5 *Superiori aliquid afferenti est credendum.*

DISC. LXV.

Prorex Regni Neapolitani dedit in mandatis Praedicti aliique Officialibus Regiae Audientiae Basilicatae residenti in Civitate Materae, quod carceraretur, atque ad arcem Barlettam transmitteretur Thomas Lanfrancus novitius Ordinis S. Joannis Hierosolymitani, afferendo id agere de commissione, & consensu Locumtenentis Prioratus Capuae ejusdem Religionis, quo mandato executo, Archiepiscopus dictae Civitatis carcerati patruus, praevia monitione per editum ad valvas cum brevi termino trium horarum, per cedulonas declaravit Praesidem & Officiales praedictos incurfos in censuras contentas in Bulla caenae, ob carcerationem dicti Thomae dupliciter Ecclesiastici, quia clericus beneficiatus, & quia miles Hierosolymitanus, unde habito per Officialia praedictos recurru ad Sac. Congregationem immunitatis,

2 *Quamvis de stricta juris censura pro annullatione hujusmodi censurarum, reflectendo etiam ad veritatem responderi debuisset, tam ratione ordinis male tenti, quam injustitiae, Attamen, sive ex consuetis prudentialibus regulis ad sustinendam Episcoporum dignitatem, sive ex non improbabili suspitione concepta, quod ordo praedictus ab ipsamet Regia Audientia affectatè procuratus esset in odium & vindictam, ut ita indirectè aliqua ipsi Archiepiscopo injuria inferretur, ob tunc vigentes controversias super ejusdem audientiae sedili in Ecclesia Cathedrali, rescriptum fuit, quod remotis cedulonibus, dicti Officiales suae conscientiae consulere, ita censuras nec approbando, nec reprobando, ut frequens esse solet hujus Tribunalis rescribendi modus.*

3 *Scribens autem pro Regia Audientia, ultrà claram nullitatem resultantem ratione ordinis, & ex defectu citationis per editum, nullis praevius diligentis, & cum ad eò brevi termino, Ex sola ratione justitiae, cum sententiam veritatis, dicebam pro hujusmodi censurarum infirmatione respondendum esse, quoniam quicquid esset de puncto, An iudex laicus inferior patere vel potius replicare debeat supremo Magistratui saeculari ejus superiori demandati carcerationem clerici, seu aliud illicitum, Et an hujusmodi praecipuum excuset necnè ab incurfu censurarum, quam inspectionem utpotè praeter causae necessitatem assumere neglexi.*

Difficultas cessabat ex dicto facti praesupposito in eodem mandato contento, quod scilicet id fieret de Card. de Luca de jurisdic. & foro compet.

consensu, & commissione proprii superioris Ecclesiastici, Ita enim non fuit carcerare jurisdictionaliter, & cum propria auctoritate laicali, sed potius impartiri brachium proprio superiori Ecclesiastico, ad quod magistratus saeculares tenentur etiam sub poenis, unde propterea laudabiliter agunt ad text. in l. si quis hoc genus Cod. de Eps. & Cleric. cum concord. per Menoch. de arbitr. casu 452.

Et quamvis scribentes in contrarium insisterent in eo, quod de hujusmodi consensu, & commissione proprii superioris non constaret ipsis carcerantibus, Attamen videbatur leve fundamentum, quoniam cum non ageretur ad effectum sustinendi validitatem actus, sed ad solum effectum excusandi à delicto, & poena, quoties non constaret de dolo, & praedicatione carcerantis, ita ut esset color quaesitus, certum credebam, quod Magistratus inferior tam magno superiori ita afferenti justè credere potuisset ac debuisset, Attenta potissimum qualitate dicti superioris, dum non solum erat Prorex, & supremus moderator Regii, sed etiam Cardinalis, & sacerdos notoriae integritatis & timoratae conscientiae ad text. in cap. nobilissimus 97. distinct. lap. alleg. 33 cum concord. per Alzograd. cons. 22. numer. 46. & seqq. lib. 1. Farin. quaest. 62. nu. 55. cum sequen.

Ita potissimum suadente frequenti praxi, quoniam etiam ipsomet Pontifice vel Magno Magistro, seu altero Ecclesiastico superiore desiderante carcerationem sui subditi potentis, vel sub alterius potentis protectione existentis, ita ut non nisi mediante ope & brachio Principis vel supremae Magistratus saecularis, id sequi valeat, litterae seu commissiones dirigitur ipsi supremae, ac majori superiori, qui executionem mandat inferioribus officialibus, & ministris, quibus profus incongruum, & inconductum est ipsas litteras seu requisitiones communicari, unde propterea sufficere debet assertio superioris, cui justè credendum est.

Et quamvis ita fraudes committi possent, attamen illae percuterent censuras & poenas ipsius superioris, ac majoris Magistratus id demandantis, non autem inferiorum exequentium, ita rem laudabilem facere potius justè opinantium, cum credere & supponere non debeant in adeò qualificato Magistratu & superiore tale mendacium, Ideoque cessante collusionem & mala fide ipsius exequentis, istam credebam veritatem, qualem etiam credebatur ipsamet Congregatio, potissimè quia revera aderat dictus consensus Locumtenentis Prioratus Capuae proprii superioris.

T A R E N T I N A

CENSURARUM

P R O

FRANCISCO PETRONO
ET CONSORTIBUS,

C U M

OCTAVIO RAO.

*Causa disputata in Sacra Congregatione
Immunitatis, & coràm A.C. &
resolutus, ut infra.*

De controversia jurisdictionali in materia pascuo-